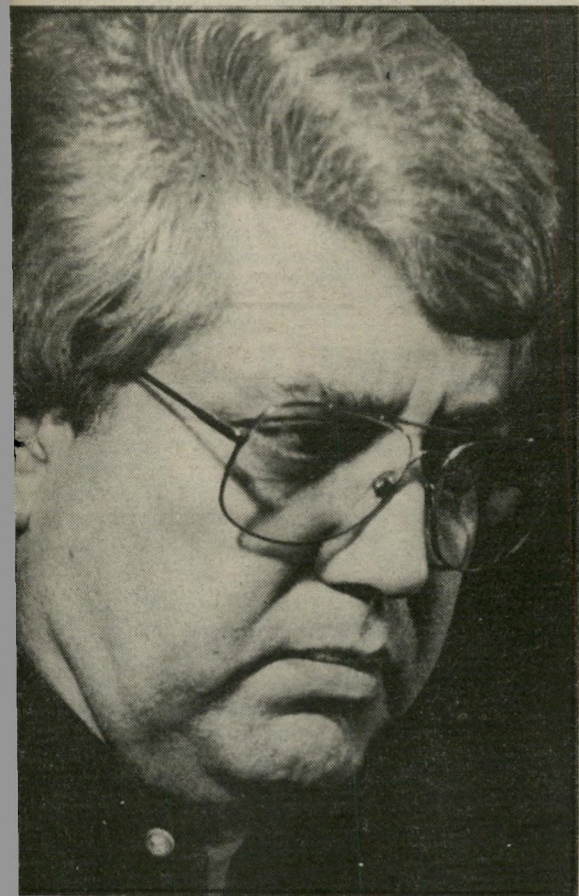

יצחק שמיר (למעלה) ודויד לוי (למטה) במיאון הבעותיהם בערב הגורלי

כאשר כמעט פוצץ את ועידת ההסתדרות האחרונה, שנערכה בהיכל התרבות בתל-אביב, בספטמבר 1981. אנשי הרדיו של קול ישראל וגלי צה"ל עטו על כל ח"כ ושר וביקשו שיאמר כמי תמך. למרות שהבחירות הסתיימו, וכך גם התעמולה, העדיפו רובם לשתוק. שמיר נכנס ויצא מהאולם. מצלמות הטלוויזיה והצלמים לא עטו עליו, אלא דווקא על יריבו, לוי, שהחליף בכל רגע מקום וישב מדי פעם ליד ציר אחד. ליד שמיר ישב צעיר חבושי-כיפה, לבוש בחליפה חומה כהה. רבים לא זיהו אותו. היה זה שאלו ביטרמן, איש-עסקים צעיר ובנו של איש-עסקים המקורב לתנועה. ביטרמן הוא חברו של מילוא, ובתוקף הנסיבות הוא סכך על השר המועמד. לאולם נכנס שרון והתיישב ליד שמיר. אז גילו העיתונאים, סוף-סוף, היכן ישב המועמד השני, והקיפו את שני השרים.

משה ארנס מיהר לחתונה וחזר לאולם. אחרים העדיפו שלא לנסוע לשם. בינשטוק היא חברת-מרכז. איש-מישרת-ההקלאות וחברת-המרכז, אבי צור, נסע כדי להביא אותה. כל קול חשוב לאנשי שמיר. היא רצתה לבוא, כעלה מנע ממנה כמעט בכוח. סוף-סוף נסגרו הקלפיות. אחת אחת מעבירים אותן לקומה השנייה. בוועדת הקלפי, שבה סופרים את הקולות, ישבו מלבד ויניצקי ארבעה חברים אחרים, שניים מכל צד. רוני מילוא, ומיכאל איתן מטעמו של שמיר, מיכה רייסר ודויד אפל ממחנהו של לוי. אמר אחד הצעירים: "זינפים לא יהיו שם. קיבצו בחדר אחד את ארבעת שועלי-הבחירות, שהתמחו כאוניברסיטת תל-אביב עוד בראשית שנות ה-70".

רלת-ברזל מנעה את המעבר למקום הספירה. על הדלת שמר בחציין מורדוף, מאנשי לוי, האיש שהתפרסם הצביע? קל לנחש. אמו, אסתר רזיאל-נאור, היתה אצל בגין ערב כינוס המרכז, וקראה לו לחזור לתפקיד. האחים העיתונאים דן ודויד מרגלית חיפשו מישוה שעדיין לא ראינו — דן עבור הארץ, דויד עבור תוכנית-הרדיו של רשת ב' הטור השבועי. ויניצקי עלה לכימה והודיע ב-10 וחצי, שכעבור חמש דקות ייסגרו הקלפיות. הן נסגרו 15 דקות אחר-כך.

מוטב לשתוק!

עיד סגירת הקלפיות התחוללה דראמה אחרת. במלון השרון בהרצליה. מנהלת לישכתו של שריהביטחון, אילנה כינשטוק, תימניה יפהיה, לשעבר עובדת לישכת ראש-הממשלה, חגגה את טקס הנישואין של בתה, אורלי. כל חברי-המרכז הוזמנו לחתונה. רובם לא באו.

האם ההצבעה היתה ערתית? אנשי לוי חייכו. "תראה", אמר אחד, "מקיפים אותו אשכנזים". אנשי לוי ידעו, שרוב חברי-המרכז הם יוצאי עדות-המיזרח. בסוף הלילה התבררה מידת הבגידה שלהם. השעה כבר היתה 10 בלילה. ויניצקי שוב היה מבוקש. שושנה וינר, שותפתו לחיים של המלונאי חיים שיף, אמרה: "אני נוסעת למלון. אראה טלוויזיה בשקט ואחזור אחר-כך". במי תמך שיף? לא היתה תשובה חרימ-שמעית. קלוד מלכה, חבר ועדת-קלפי, מנע מצעיר להצביע. "הוא כבר הצביע פעם אחת. הוא בא שוב עם מעטפה!" זעק. כפינת הכימה ניצב גידעון גדות, יושב-ראש-אגף ההסברה המתפטר של חרות, ויושבראש מיפעל הפיס. מעטים עמדו לצידו. מוכיר הממשלה לשעבר, אריה נאור, לבוש חולצה לבנה, כידו מפתחות, הסתובב אנה ואנה. למי

יעקב מרדור, האיש שירע על מהלכי מנחם בגין כמעט מן הרגע הראשון, הלך לטלפן לבגין ולדווח לו על המתרחש. כל הערב היה צמוד אליו עוזרו, ראובן שלום. לפתע עלה המתח. פעיל של לוי צורח: "הם הביאו את התחיה!" בירור קצר העלה: המרכז שכח בירושו של בגין, נבחר ב-1978. רק אחר-כך פרישו גאולה כהן ואחרים והקימו את התחיה. חלקם עדיין רשומים כחברי-מרכז, והם באו להצביע. אין ספק שהם תמכו בשמיר, ממתנגרי הסכם קמפ-דייוויד. המרכז עצמו, כך הסביר ח"כ מיכאל קליינר את המצב, היה מלכתחילה לטובת שמיר. שליש מחברי המרכז הוכנסו על-ידי מנחם בגין. אלה הם ותיקי המישפחה הלוחמת, שלא עברו בבחירות בסניפים. הם נתנו את קולם לשמיר, שבו ראו את נציגם. רק שניים-שלישים מחברי-המרכז נבחרו באופן דמוקרטי בסניפים.